

จตุพร เทียรมา 2557: การบริการของระบบนิเวศและการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ลุ่มน้ำห้วยสามหมอ จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดขอนแก่น ปรินญาปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์เดชรัต สุขกำเนิด, Ph.D.
294 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริการและการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการบริการของระบบนิเวศจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ.2545-พ.ศ.2557 และศึกษาถึงแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม โดยจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการแปลภาพถ่ายดาวเทียมมาตราส่วน 1:4000 และประเมินมูลค่าด้วยวิธีเทียบโอนมูลค่า สรุปผลในเชิงวิเคราะห์และพรรณนาให้รายละเอียด ผลการศึกษาพบว่า ลุ่มน้ำห้วยสามหมอใช้ที่ดินจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ พื้นที่เมือง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นพื้นที่ทุ่งหญ้า พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่ป่าเขตร้อน โดยในปี พ.ศ. 2557 พื้นที่เมืองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 18.18 พื้นที่แหล่งน้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.40 พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.54 พื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.79 ขณะที่ พื้นที่ทุ่งหญ้าลดลง ร้อยละ 38.77 พื้นที่ป่าเขตร้อนลดลง ร้อยละ 1.70 และมูลค่าการบริการของระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1,797,770.87 US\$ คิดเป็นเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2545 ร้อยละ 1.33 โดยมูลค่าการบริการของระบบนิเวศจากการทำหน้าที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัย การควบคุมน้ำ การจัดการน้ำ การนันทนาการ การผลิตวัตถุดิบ มีมูลค่าการบริการของระบบนิเวศเพิ่มขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของพื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นและพื้นที่เกษตรกรรม

สำหรับแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินภายใต้สถานการณ์การอนุรักษ์กรณีพื้นที่แหล่งน้ำไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ.2557 มีมูลค่าการบริการของระบบนิเวศสูงที่สุด 157,682,097.25 US\$ ต่อปี และเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2557 ร้อยละ 15.22 ขณะที่ มูลค่าการบริการของระบบนิเวศจากการทำหน้าที่ผสมเกสร การควบคุมทางชีววิทยา และการผลิตอาหารเท่านั้นที่ลดลง ซึ่งในอนาคตองค์กรลุ่มน้ำห้วยสามหมอควรสนับสนุนให้เพิ่มพื้นที่แหล่งน้ำขนาดเล็กภายในพื้นที่เกษตรกรรม และสร้างแรงจูงใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช รวมถึงกำหนดเขตพื้นที่ป่าเขตร้อนให้สอดคล้องกับกฎหมายป่าไม้ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก